

Ankara Barosu

Kent ve Çevre Merkezi

Kahramanmaraş Depremi Bülteni - 1

14.02.2023

A. Genel Değerlendirme

1. 06.02.2023 tarihi 04.17'de Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinde 7.7 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiş, bu depremin hemen ardından Kahramanmaraş ili Elbistan Merkezli 7.6 büyüklüğünde bir büyük deprem daha olmuştur. Birisi Kuzey Anadolu fayı, diğeri Doğu Anadolu fayı olan iki fayın kırılması sonucu Kahramanmaraş-Hatay arasında on ili doğrudan etkileyen bu afet bölgede ciddi bir yıkımı da beraberinde getirmiştir.

2. T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından hazırlanan **Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP)** kapsamında depremlerin seviyesi 06.02.2023 tarihinde **4.seviye** olarak ilan edilmiş, arama ve kurtarma için uluslararası yardım çağrısında bulunulmuştur.

3. Depremlerle ilgili olarak, T.C. Anayasası'nın 119.maddesi ile 2935 sayılı OHAL Kanunu'nun 3.maddesi uyarınca, Cumhurbaşkanlığı'nın 08.02.2023 tarih ve 6785 sayılı kararı ile; *Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa* illerinde, 08.02.2023 Çarşamba günü saat 01.00'den itibaren **3 ay süreyle olağanüstü hal** ilan edilmiştir.

4. Cumhurbaşkanlığı tarafından alınan OHAL kararı, 10.02.2023 tarih ve 32100 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 09.02.2023 tarih ve 1354 sayılı TBMM kararı ile onaylanmıştır.

5. 11 Şubat 2023 Cumartesi günlü mükerrer Resmi Gazete'de "*OHAL Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin 120 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*" yayınlanırken, 13 Şubat 2023 Pazartesi günlü Resmi Gazete'de "*OHAL Kapsamında Sağlık Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin 121 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*" yayınlanmıştır.

B. Yaşam Hakkı Çerçevesinde Bir Doğal Afet Olarak Deprem ve Türkiye'nin

Durumu

6. Uluslararası hukuktan gelen anlamıyla; *toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji*

veya insan kaynaklı **afetlerin** en önemlilerinden bir tanesi de **ani gelişen bir doğal afet türü olarak depremdir.**

7. Son yıllarda giderek yıkıcı etkisini artıran afetlerle mücadele kapsamında ayrı, bağımsız bir hukuk alanı olma noktasında ilerleyen "**Afet Hukuku**", ulusal mevzuatlarda da bu bütüncül bakış açısı ile ele alınmaya başlamıştır.

8. Bu kapsamda, öncesinde mevcut yasal düzenleme ve kurumların yetersizliğinin 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi ile ortaya çıkması sonrasında, 2009 yılında çıkarılan **5902** sayılı Kanun ile farklı bakanlıklar bünyesindeki kurumlar kapatılıp, Başbakanlığa bağlı "**Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı**" (AFAD) kurulmuştur. Son olarak, 15 Temmuz 2018'de yayınlanan 4 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçişleri Bakanlığı'na bağlanan AFAD'ın temel görevleri;

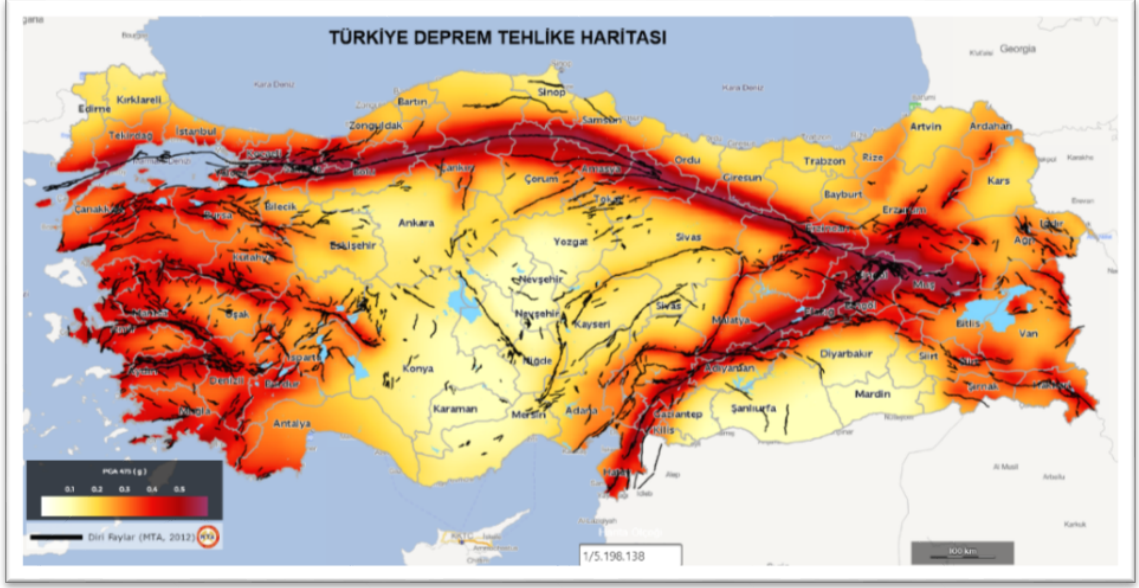
- afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetlerin ülke düzeyinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması,
- olayların meydana gelmesinden **önce hazırlık** ve risk azaltma,
- olay **sırasında** yapılacak **müdahale**,
- olay sonrasında gerçekleştirilecek iyileştirme çalışmalarını yürüten kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması,

olarak belirlenmiştir. Belirtilen temel amaçlardan da anlaşılacağı üzere,

- afet öncesi hazırlık,
- afet esnası ve sonrası süreçleri etkili bir şekilde yönetmek,

şeklinde ortaya konulan **kamu hizmetinden** sorumlu **kamu kurumu AFAD**'dir. Bu sorumluluk kapsamında, 7269 sayılı "*Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun*"un 2.maddesine dayalı olarak Bakanlar Kurulu'nca 22.01.2018 tarihinde alınan karar ile **ülke ölçeğinde deprem tehlikesinin tespit edilmesi** ile başta **yeni yapılacak binaların deprem tehlikesine karşı tasarımı ve mevcut binaların değerlendirilmesi olmak üzere** deprem risk azaltma faaliyetlerinde etkin kullanımının sağlanması amacıyla **Türkiye Deprem Tehlike Haritası** ve buna ilişkin **parametre değerleri** tespit edilerek, anılan harita ve karar 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 18 Mart 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Ayrıca "**Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği**" de aynı tarihli RG'de yayınlanmış olup, eş zamanlı olarak yürürlüğe girmiştir.

9. Yukarıda belirtildiği şekilde hazırlanan ve 01.01.2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren Türkiye Deprem Tehlike Haritası'na göre Türkiye'nin önemli bir bölümünün 1 ve 2. derece deprem

bölgesinde olduğu görülmektedir. Bu belirleme kapsamında AFAD Koordinasyonu'nda **İl Afet Risk Azaltma Planları (İRAP)** hazırlanmış ve ilan edilmiştir. Bu İRAP'larca belirlenen çerçevede 2022 yılı için "**Kırmızı Eylemler**" belirlenmiş, **hangi iş ve eylemlerden hangi kurum ve kuruluşların sorumlu/görevli olduğu** belirlenmiştir.

10. AFAD tarafından yerine getirilmesi düzenlenen afet süreci, her şeyden önce yaşam hakkının **maddi (koruma yükümlülüğü)** ve **usul (etkili soruşturma yükümlülüğü)** boyutlarını ilgilendirmektedir.

11. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Yaşam hakkı" başlıklı 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında "*herkesin yaşam hakkı yasayla korunur...*" hükmü varken, T.C. Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrasında da "*herkes, yaşama ... hakkına sahiptir.*" denilerek yaşam hakkı düzenlenmiştir. Anayasa'nın bu hükmü ile Devlete yaşam hakkı açısından pozitif ve negatif ödevler yüklenmiş olup **Devlet, vatandaşlarının maddi ve manevi varlığını her tür tehlikeden, tehditten ve şiddetten korumakla yükümlü** kılınmıştır.

12. Özellikle kişi/kişilerin yaşamına yönelik gerçek ve yakın bir tehlikenin bulunduğuun Devlet tarafından bilindiği ve/veya öngörülebilir olduğu durumlarda, bu tehlikenin gerçekleşmesini önlemeye yönelik her tür tedbirin kamu kurumları tarafından alınması yaşam hakkının maddi boyutunu oluştururken, doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesi ve koşulları bulunduğuunda cezalandırılmalarını sağlayabilecek etkili bir soruşturma yürütülmesi de yaşam hakkının usul boyutunu oluşturmaktadır.

13. Bu noktada; **yargılamaların**, ölüme sebebiyet veren eylemlere hiçbir şekilde tolerans gösterilmeyeceğini göstermek için, **caydırıcılık** içerecek şekilde yapılması büyük önem taşımaktadır. Doğal olmayan ölüm olaylarında, yürütülecek soruşturmanın temel amacı, **yaşam**

hakkını koruyan hukuk kurallarının etkin bir şekilde uygulanması, kamu görevlilerinin müdahaleleriyle veya kamu görevlilerinin sorumlulukları altında meydana gelen ölümler nedeniyle hesap verilebilirliğin sağlanması olmalıdır.

C. Yaşam Hakkı Kapsamında Adalet Bakanlığı'nın Deprem Suçları Soruşturma Büroları Kurulması Duyurusu

14. Adalet Bakanlığı tarafından 11 Şubat 2023 tarihinde açıklanan duyuru ile depremde etkilenen illerde **Deprem Suçları Soruşturma Büroları** kurulacağı bildirilmiştir.

15. Yıkılan binalarla ilgili etkili bir soruşturma yürütülmesi temelinde, binalarda yıkıma neden olan etkenlerinin saptanabilmesi için delillerin toplanması, binalardan numuneler alınarak kayıt altına alınması ve analizi öncelikli meseledir. Buna dair Bakanlık duyurusunda, yıkılan binalarla ilgili **Deprem Suçları Soruşturma Büroları** kurulmasını istenirken, soruşturmaların selameti bakımından binalarla ilgili **delil toplama** işlemlerinin ve şüphelilerle ilgili **koruma tedbirlerinin** süratle yerine getirilmesi vurgulandı. Duyuruda;

- (a) Yıkılan binalarda hayatını kaybeden ve yaralanan kişi sayısı gözetilerek Cumhuriyet başsavcılıklarında deprem nedeniyle işlenen suçlara yönelik **Deprem Suçları Soruşturma Büroları** kurulması, münhasıran bu büroya bakmakla görevli bir Cumhuriyet başsavcı vekili ile yeteri kadar Cumhuriyet savcısı görevlendirilmesi, görevlendirilen Cumhuriyet savcılarına başkaca iş verilmemesi,
- (b) Yıkılan binaların **müteahhit** ve **fenni mesul** ile **sürveyanlarının** (fenni mesul vekilleri) ve diğer sorumluların tespitine çalışılması, sorumlu olduğu tespit edilenler yönünden derhal gerekli soruşturma işlemlerin yapılması, kaçma ve delil karatma ihtimaline binaen gerekli koruma tedbirlerinin tereddütsüz alınması,
- (c) Delillerin doğru ve eksiksiz toplanması, konuya dair rapor hazırlanması için mimar, jeoloji ve inşaat mühendisleri ile ilgisine göre diğer uzmanlardan oluşan bilirkişi heyetleri oluşturulması, Cumhuriyet savcısı nezaretinde bilirkişiler eşliğinde olay yeri tespit işlemlerinin yapılması ve tutanağa bağlanması,
- (d) Yapı ruhsatı, yapı kullanım belgesi, mimari ve statik projelerin gecikmeksizin ilgili belediyelerden, yapı sahiplerinden ve yapı denetim firmasından temin edilerek bilirkişi heyetine tevdi edilmesi,
- (e) Bilirkişi heyetleri tarafından binalarda delil tespiti işlemleri yapılırken numune alma ve analiz işlemlerinin, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı lisanslı laboratuvarlarına yaptırılması,
- (f) Delil tespit işlemlerinde; binaya dair adres, tapu kaydı, yıkıldığı deprem, yapı türü, taşıyıcı sistem, yapı ruhsatı veya yapı kullanım belgesi, varsa mimar ve betonarme statik proje bilgi

ve belgelerin temin edilmesi, genel enkaz görüntüsü, kolon, kiriş, döşeme ve temel yapının video ve fotoğraflarının çekilmesi, yapılardan numune alınmasının sağlanması,

(g) Aynı müteahhit tarafından yapılan sitede birden fazla yapı yıkılmış olması durumunda işlemlerin tek bir soruşturma dosyası üzerinden yürütülmesi,

hususları belirtilmiştir. Delillerin toplanması, kayıt altına alınması, numune analizleri için laboratuvarlara başvurulması, güvenlik tedbirlerinin uygulanması anlamında bu duyuru ile ortaya konulan hususların ilgili Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından yerine getirilmesi büyük önem taşımakta olup, Savcılıklar açısından somut ödevler olan bu hususların yerine getirilmemesi, yaşam hakkının usul boyutunun ihlali değerlendirmelerinde yol gösterici olacaktır.

16. Duyuruda “**diğer sorumlular**” olarak geçen kısımda özellikle merkezi ve yerel yönetim görevlilerinin dikkatle üzerinde durulması gerekmektedir. Başta sorumlu kurum olarak AFAD ve il teşkilatlarındaki görevliler olmak üzere, **Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP)** ve iller için hazırlanan **İl Afet Risk Azaltma Planları (İRAP)** ve **kırmızı eylemler** ile belirlenen yükümlü/sorumlu kamu kurumlarının (*Büyükşehir ve ilçe belediye başkanlıkları, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri,...*) görev ve sorumluluklarını ne kadar yerine getirdikleri de titizlikle değerlendirilmelidir. Bu nedenle, oluşturulan **Deprem Suçları Soruşturma Büroları'nın** Savcılık bünyelerindeki “**Memur Suçları Soruşturma Büroları**” ile doğrudan irtibat halinde olması, yıkılan ve can kaybına sebep olan her bina/yapı için aynı zamanda Memur Suçları Soruşturma Bürosu'nda da dosya açılması, yıkıma uğrayan illerdeki Büyükşehir/İl Belediyesi ve ilgili ilçe belediyeleri imar birimlerindeki arşiv ve bilgisayar kayıtlarının ivedilikle kopyalanarak örneklerinin alınması, ilgili yerel yönetimlerde devam eden tüm imar süreçlerinin durdurulması büyük önem taşımaktadır.

17. Ötesinde; ölüm ve yaralanmaların gerçekleştiği bina/yapılarla vefat eden/yaralanan kişilerin eşleştirilmesi de yasal bir zorunluluktur. İleride vefat edenlerin hak sahibi yakınları ve yaralananların bizzat kendileri tarafından yürütülecek hukuki ve cezai süreçlerde, muhatabın belirlenmesi için Savcılıklar tarafından yürütülecek soruşturmalar sırasında bu hususa dair bilgi ve kayıtlar da toplanmalıdır.

D. 7269 Sayılı Kanun Çerçevesinde Hasar Tespit Süreci, Hak Sahipliği

18. 7269 sayılı “*Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun*”un 2.maddesi uyarınca afete maruz bölge olarak ilan edilen yerler için özel uygulamalar söz konusu olmaktadır.

19. Kanun'un “*Afet Bölgelerinde Yapılacak Teknik İşler*” başlıklı 13.maddesi gereği, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kurulacak fen kurulları, afetin meydana geldiği arazinin durumu ile bütün yapılar ve kamu tesislerini inceleyerek hasar tespit raporu

düzenlemekle görevlidir. Bu kurullar tarafından düzenlenecek teknik hasar tespit raporlarına, ilan tarihinden itibaren 30 gün içinde itiraz edilebilmesi mümkündür.

20. Bu hüküm çerçevesinde 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremlerle ilgili olarak Bakanlık tarafından hasar tespitlerine başlanmış olup <https://hasartespit.csb.gov.tr/#!/> web sayfasından yapılan tespitlerle ilgili sonuçlar açıklanmaktadır. Sayfada; Adana, Adıyaman, Aksaray, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Mardin, Mersin, Osmaniye, Şanlıurfa ve Van illerindeki yapılarla ilgili hasar tespitleri yer almaktadır. Tespitlerde, binalar; hasarsız, az hasarlı, orta hasarlı, ağır hasarlı ve acil yıkılacak binalar olarak toplam 5 kategoride toplanmaktadır;

- **Hasarsız Binalar:** Deprem nedeniyle herhangi bir hasar meydana gelmeyen binadır. (Depremden önce oluşan binadaki hasarlar ve kusurlar değerlendirilmez.) Binanın kullanılmasında bir sakınca yoktur.
- **Az Hasarlı Binalar:** Deprem nedeniyle binanın boyasında, sıvalarında ve duvarlarında oluşan ince çatlaklar ile duvarlardan düşen sıvaların olduğu binalardır. (Depremden önce oluşan binadaki hasarlar ve kusurlar değerlendirilmez.) Binanın kullanılmasında bir sakınca yoktur.
- **Orta Hasarlı Binalar:** Deprem nedeniyle binanın duvarlarındaki yarıklar ile taşıyıcı elemanlardaki ince çatlakların olduğu binalardır. Depremden önce oluşan binadaki hasarlar ve kusurlar değerlendirilmez. "Orta" hasarlı yapıda taşıma gücündeki azalma giderilmeden (yapı onarılmadan) ya da güçlendirilmeden yapı kullanılmamalıdır. Eşyaların tahliyesi gerçekleştirilebilir.
- **Ağır Hasarlı Binalar:** Deprem nedeniyle binanın taşıyıcı elemanlarındaki geniş ve yaygın kesme kırılmalarının / ayrılmalarının olduğu binalardır. "Ağır" hasarlı yapıların onarılmaz taşıma gücü kaybı ve geri (dayanım ve ekonomik açısından) alınamaz hasarları olan binalar olarak tanımlanır.
- **Acil Yıkılacak Binalar:** Deprem nedeniyle binanın taşıyıcı elemanlarının büyük oranda kalıcı yer değiştirerek kısmen veya tamamen yıkıldığı binalardır. Hiçbir şekilde kullanılması mümkün olmayan bu binaların içine girilemez ve eşyaların tahliyesi gerçekleştirilemez.

21. Hasar tespit raporları doğrultusunda, ağır hasara uğrayan, acil yıkılması gereken binaların sahiplerine, hak sahibi olmaları koşuluyla konut yapılması veya kredi verilmesi söz konusudur. 7269 sayılı Kanun'un 29. maddesi ve bu maddenin uygulanmasına dair "**Afet Sebebiyle Hak Sahibi Olanların Tespiti Hakkında Yönetmelik**" uygulamayı düzenlemektedir.

22. Kanun'un 29.maddesinde "kendilerine ait olmayan arsa veya arazi üzerine inşaat ruhsatı olmaksızın bina inşa eden yapı sahipleri ile yer kayması, su baskını, kaya düşmesi ve benzeri sebeplerle imar planında yapı yapılması sakıncalı olarak belirlenen yerlerde ruhsatsız olarak yapılan yapıların sahiplerinin hak sahibi olarak KABUL EDİLMEMEYECEĞİ" düzenlemesi vardır. Yine hasarlı bulunan binalarda mülkiyeti tüzel kişilere ait olanlara yardım yapılmayacağı hükmü de vardır.

23. Kanun ve Yönetmelik ile afet sebebiyle konutları yıkılan, ağır hasara uğrayan aileler hak sahibi olarak belirlenmiş olup;

- hak sahibi ebeveyni ile birlikte oturan evli kişiler bulunması halinde, sadece ebeveyne ait olmak üzere bir konut verilecek,
- ebeveynine ait başka bir konutta ebeveyninden ayrı olarak oturmakta olan evli kişilerden her biri, ayrı ayrı hak sahibi sayılacak,
- iştirak veya müşterek mülk halindeki konutları yıkılan/ağır hasara uğrayanlara, yine aynı şekilde hisseli olmak üzere sadece bir konut yapılacak veya bir konut için kredi verilecek ancak hisseli konutlarda birden fazla hissedar aile birlikte oturmakta ise bu aileler ayrı ayrı hak sahibi sayılacak,
- afet bölgesinde kendisine veya eşine ait aynı cins, müstakil, hasarsız başka bir bina veya dairesi olan ailelere bina ve inşaat kredisi verilmeyeceği,
- afet nedeniyle ekonomik ve sosyal hayatı kesintiye uğratan dükkan ve fırın gibi binalar için de sahiplerine, aynı neviden işyeri yapmak koşuluyla hak sahibi sayılarak inşaat kredisi verileceği, ancak aynı yerde kendisine veya eşine ait müstakil, hasarsız başka bir işyeri bulunanlara bu yardımın yapılmayacağı,
- Afete maruz kalan hak sahibinin konut ve işyerinin birlikte zarar görmesi halinde, hem konut hem de işyeri için ayrı ayrı hak sahibi olabileceği,
- Afet nedeniyle vefat eden kişilerin hak sahipliğine ilişkin haklarının mirasçılarına geçeceği,
- Kiracı ve misafir durumunda olanların bu madde kapsamında hak sahibi sayılamayacağı,

düzenlenmiştir. Bu hükümlerin yanı sıra; hasarlı bina veya işyerinin sigortalı olması durumunda, yapılacak yardımdan sigorta tutarının indirilmeyeceği ve **zorunlu deprem sigortası kapsamındaki binalar için eğer bu zorunluluğa rağmen deprem sigortası yaptırılmamış ise, Devletin yardım zorunluluğun ortadan kalkacağı** da Kanun'da yer almaktadır. Bölgede bulunan yapıların yarıya yakınının DASK sigortası yaptırmış olduğu bilgisi, bu hükmün uygulamada ciddi bir sıkıntı yaratmaya aday olduğunu göstermektedir. Yeri gelmişken, DASK poliçelerinde, hasarın öğrenilmesinden sonra 15 işgünü içerisinde hasar başvurusu yapılması

gerektiği yazılı olsa da, DASK tarafından yapılan açıklama ile de ortaya konulduğu üzere, uygulamada başvuru için bir süre kısıtı söz konusu değildir. Yine de geçerli/yürürlükte DASK poliçesi olan afetzedelerin, imkanları olması durumunda başvuru yapmaları sürecin hızlandırılmasını sağlayacaktır.

24. Kanun'un hak sahipliğine dair 29.maddesinin uygulanmasını gösterir Yönetmelik'de; **hak sahipliği için talep ve taahhütname verilmesi gerektiği**, bu konuda Bakanlık tarafından belirlenecek esasların ilanı sonrasında iki aylık sürede mahallin en büyük mülki amirine yazılı olarak talep ve taahhütname verilmesi gerektiği (*madde 16 ve 17*) düzenlenmiştir.

25. Talep ve taahhütnamelerin verilmesi sonrasında, oluşturulacak İnceleme Komisyonu, talepleri değerlendirerek hak sahipleri listesi düzenleyecektir. Komisyon tarafından hak sahibi olmadığı tespit edilenlere durum yazılı olarak tebliğ edilecek, bu durumda olan kişiler tebliğden itibaren 15 gün içinde Komisyon'a itiraz edebileceklerdir. İtirazın reddi kararı idari açıdan kesin olup, sonrasında dava yolu açıktır.

26. Hak sahipliğine ilişkin sürecin takibi, başvuruların süresinde yapılması büyük önem taşımaktadır. Bu başvuruların e-devlet üzerinden takibi de mümkündür. E-devlet üzerinden "Afetzedede Hak Sahipliği Başvurusu Sorgulama" ekranına gidildiğinde (14.02.2023 itibariyle), "**Kahramanmaraş-Pazarcık depremi hak sahipliği başvurusu henüz başlamamıştır**" denilmektedir.

27. Hak sahipliği başvurusu ile tahliye/barınma süreçleri için yapılan başvurular birbirinden farklıdır. Deprem sebebiyle buldukları illerden ayrılmak isteyen ve barınma ihtiyacı olan afetzedelerin nakledilebilecekleri iller AFAD tarafından planlanmakta olup, kendi imkanlarıyla afet bölgesinden ayrılmak isteyenlerin barınma hak ve yardımlarından yararlanmak için her ilde belirlenen "**Tahliye Noktaları**"na veya başvuru yapmaksızın ayrılanların da gittikleri illerdeki valiliklere başvuru yapmaları gerekmektedir. Bu başvuru hak sahipliğine ilişkin bir başvuru olmayıp koordinasyona yöneliktir.

E. OHAL Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirler

28. 08.02.2023 tarih ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanı kararıyla ilan edilen ve TBMM tarafından da onaylanan olağanüstü hal kapsamında yargı alanında bazı tedbirlerin alınmasına dair 120 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 11.02.2023 tarihli mükerrer resmi gazetede yayınlanmıştır.

29. Hak kayıplarının önlenmesi amacıyla alınan tedbirler doğrultusunda; OHAL ilan edilen illerde,

a) Dava açma, icra takibi başlatma, başvuru, şikâyet, itiraz, ihtar, bildirim, ibraz ve zamanaşımı süreleri, hak düşürücü süreler ve zorunlu idari başvuru süreleri de dâhil olmak üzere bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm süreler; 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile usul hükmü içeren diğer kanunlarda taraflar veya ilgililer bakımından belirlenen süreler ve bu kapsamda hâkim tarafından tayin edilen süreler ile arabuluculuk ve uzlaştırma kurumlarındaki süreler,

b) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile takip hukukuna ilişkin diğer kanunlarda belirlenen süreler ve bu kapsamda hâkim veya icra ve iflas daireleri tarafından tayin edilen süreler,

c) Nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere tüm icra ve iflas takipleri, taraf ve takip işlemleri, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınması, ihtiyati haciz kararlarının icra ve infazına ilişkin işlemler,

6/2/2023 (bu tarih dâhil) tarihinden itibaren 6/4/2023 (bu tarih dâhil) tarihine kadar duracak, bu süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden itibaren işlemeye başlayacaktır. Yine **120 sayılı CB Kararnamesi** ile durma süresince duruşmaların ve müzakerelerin ertelenmesi de dâhil olmak üzere alınması gereken diğer tüm tedbirler ile buna ilişkin usul ve esasların;

a) Yargıtay ve Danıştay bakımından ilgili Başkanlar Kurulu,

b) İlk derece adli ve idari yargı mercileri ile bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri bakımından Hâkimler ve Savcılar Kurulu,

c) Adalet hizmetleri bakımından Adalet Bakanlığı,

tarafından belirleneceği düzenlenmiştir.

30. Bu düzenleme doğrultusunda HSK Genel Kurulu tarafından 12.02.2023 tarihinde yapılan olağanüstü toplantıda tedbirler ele alınmıştır. Toplantı alınan kararlarla, OHAL ilan edilen il sınırlarında yer alan adli ve idari yargı mercileri ile BAM ve BİM ile sınırlı olmak üzere,

a) Ceza Muhakemesi Kanunu ve 120 sıra sayılı CB Kararnamesi'nin 4/1-ç maddesi doğrultusunda tutukluluğun değerlendirilmesi ile acil işler, otopsi işlemleri, dava zamanaşımı yakın olan soruşturma ve kovuşturma dosyaları, yürütmenin durdurulması işlemleri ile ivedi sayılacak diğer iş ve işlemler haricindeki ilk derece adli ve idari yargı mercileri ile bölge adliye ve bölge idare mahkemelerine ait **duruşma, müzakere ve**

keşiflerin 06.04.2023 (bu tarih dahil) tarihine kadar ertelenmesine, ertelemeye yönelik işlemlerin evrak üzerinde ve duruşma açılmadan yapılmasına,

- b) Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, tutukluluk değerlendirmesinin zorunlu olduğu durumlarda, 120 sayılı CB Kararnamesi uyarınca incelemenin, rutin uygulama için imkanların elvermemesi halinde, dosya üzerinden yapılmasına,
- c) Tutuklu ve acil işlere ilişkin soruşturma faaliyetleri ile deprem suçları soruşturma bürolarınca soruşturma yürütülen iş ve işlemlerin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık suçlarına ilişkin soruşturmaların gecikmeye mahal verilmeksizin gerekli özen ve dikkat gösterilerek hassasiyetle yürütülmesine,
- d) Deprem nedeniyle ortaya çıkan olumsuz tablo göz önünde bulundurularak komisyon başkanları ve Cumhuriyet Başsavcılarının görev ve yetkileri kapsamında gereken ilave tedbirleri gecikmeksizin takdir etmelerine,

karar verilmiştir.